

אשכול יוסף

מאוצרותיו של הרב יוסף חי סימן טוב שליט"א
מחבר סדרת הספרים "אשכול יוסף" עה"ת והמועדים
וספרי "כרם יוסף" על הש"ס

מחברת וועד עבודת ה' חתומה

"ייעש משה באשר צוה ה' אתו ויקח את יהושע" (כ"א כ"ב)

מדוע הודיע משה ליהושע שכר פרנסי ציבור לעתיד לבוא והלא ראוי יותר לעבוד את ה' שלא ע"מ לקבל שכר?

הקהל וכן בתקיעת שופר, וגם הש"צ נוהר בתפילתו ובתיקונו בשביל שהוא שכיר. וכ"כ הד"מ שם בשם האור זרוע (פ"א ס' ק"א), שראוי לשכור חזן ולהשתדל לו סיפוק חלף עבודתו כדי שלא יבוא לידי התרשלות, וכמו שהכהנים והלויים במקדש היו לוקחים תרומות ומעשרות חלף עבודתן.

וא"כ י"ל בס"ד שמתעם זה לקחו משה רבינו ליהושע בדברים, להודיעו מתן שכר פרנסי ציבור לעוה"ב, כדי שידע שהוא פרנס של ציבור בשכר ולא בחינם, ולכן חובתו כפולה ומכופלת ככל שכיר, ומתוך שהוא שכיר ועל אחת כמה כאשר שכר גדול יותר, כך מחוייב יותר שלא להתרשל בעבודתו. ועיין רמב"ם סוף הלכות שכירות פועלים. נמצא שלא היתה כוונת משה להודיעו על השכר גרידא להגדיל חשקו ותשוקתו של יהושע לקבל את התפקיד, וגם יהושע לא היתה כוונתו בקבלת התפקיד לשם שכר כלל, אלא אדרבה כל עניין השכר המיוחד בזה לפרנסי ישראל הוא סיבה שלא ליטול את התפקיד, כי אז הוא מחוייב ומשועבד בתפקיד זה, ועוד אדרבה ע"י שעובד בשכר ולא בנדבה הרי הוא מותר ועומד כמבואר בשו"ע חו"מ (פ"א ס' ע"ו), ואמנם הסמ"ע (פ"א) הביא מהרב המגיד בשם הראב"ד, שאף מלמד בחינם שפשע מסלקין אותו, ודעת ה"ה שמשלקין אותו גם מללמד אח"כ בשכר. אמנם לתירוצו השני של ה"ה משמע שאם הוא בחינם לא מסלקין אותו. וגם לתירוצו הראשון, משמע שרק ה"ה דעתו כן, אבל לדעת הראב"ד מי שפשע בהיותו מלמד בחינם לא מסלקין אותו מללמד אח"כ בשכר, דאדרבה י"ל שמשום שלימד בחינם פשע וכאשר ילמד בשכר לא יפשע, ודו"ק.

והנה בחיבורי אשכול יוסף עה"ת (עקב מערכה ה'), עמדתי על קושיית הגאון המפורסם מרן הגר"מ פיינשטיין זצ"ל בספרו דברות משה (קדושין ס' ג' הערה ט'), בעובדא רבי פרידא בעירובין (מג), שחזר לאותו תלמיד על הלימוד ארבע מאות פעמים, ובאותו היום שהזמין להדבר מצוה, הסיח דעתו התלמיד שמא רבי פרידא ילך באמצע הלימוד ולא הבין, וחזר לו רבי פרידא על הלימוד עוד ארבע מאות פעמים. וקשה מדוע רבי פרידא לימד לאותו תלמיד ונצרך בכל פעם לחזור ארבע מאות פעמים, ובייחוד באותו הפעם שהוצרך לחזור שמונה מאות פעמים, והרי בזמן זה יכול היה ללמוד הרבה ולהתקדם בלימודו, וכמ"ש בקידושין (עט), שלימוד תורה של האדם עצמו קודם אפילו ללימוד בנו? וראה באשכול יוסף שם שהבאתי בזה ח' תירוצים, ובני יניק וחכים הבה"ח רחמים נר"ו השיבני בזה דבר נפלא די"ל שהיה רב פרידא שכיר ללמד תלמידים, ולכן מה"ט גם באותו היום שלא הבין הלימוד בארבע מאות פעמים הראשונות, ישב לשנן ולחזור לו עוד ארבע מאות פעמים.

דרשו רבותינו ז"ל בספרי והובא ברש"י הקדוש: "ויקח את יהושע" לקחו בדברים והודיעו מתן שכר פרנסי ישראל לעולם הבא. וביאר השפתי חכמים שהודיעו משה מתן שכר פרנסי ישראל, כדי שלא יאמר יהושע מה לי ולצרה זו, שהרי משה ואהרן נענשו עליהם, לכך הראהו מתן שכר. והקשו בעיני הפרשה (גליין ל"א בפסוק), צ"ע מהו זה שלקחו משה ליהושע בדברים שע"י שיהיה פרנס לישראל זכה למתן שכר לעוה"ב, והלא משנה מפורשת היא באבות (א' ג') "אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס, אלא היו כעבדים המשמשים את הרב שלא על מנת לקבל פרס ויהי מורא שמים עליכם, וכתב הרמב"ם (הל' פסוקה י' ד'), אמרו חכמים (ע"ז יט.) "במצותיו חפץ מאד" ולא בשכר מצותיו, וכן היו גדולי החכמים מצווים לנבני תלמידיהם ומשכיליהם ביחוד אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס, אלא מפני שהוא הרב ראוי לעבדו מאהבה. וא"כ אדרבה היה למשה לומר כך הוא ציווי הבורא יתברך ולך ועשה לשם שמים שלא על מנת לקבל שכר?

יישוב א' - שלא ימנע מעונש העלול לבוא עי"ז

לכאור' אין לומר שמ"מ לא היתה כוונתם על השכר, אלא שיש מקום ליהושע לסרב לקבל את התפקיד כדי שלא יענשו עליהם, שיאמר יהושע מה לי ולצרה זו שהרי משה ואהרן נענשו עליהם, לכך הראהו מתן שכר, שאין לו ליתן ליבו למה שנענשו כי סוף סוף השכר יתר על העונש, דאין זה מתרחץ כי כמו שאין לעבוד על מנת לקבל פרס, כך אין ראוי לעבוד מיראה אלא מאהבה, ובמה שאינו רוצה לקבל עליו את התפקיד שמא יענשו עליהם, לכאור' דומה הוא לעובד מיראה, ויתכן שיש מקום לחלק דמ"מ בכה"ג אינו עובד מיראה, אלא שנמנע מדבר זה מפני שיש בו דבר שעלול לחטוא.

יישוב ב' - פרנס ציבור בשכר עדיף יותר מבנדבה

לפענ"ד נראה ליישוב בס"ד ע"פ המבואר בשו"ע הלכות תפילה (א"ס ס' ג"ג סעיף כ"ב), ששליח ציבור בשכר עדיף טפי מבנדבה. ובב"י שם הביא תשו' הרשב"א (סי' פ"ז וסי' מג"ב), ששאלוהו איזה עדיף ש"צ בשכר או בנדבה והשיב, יותר ראוי להיות בשכר לפי שבמקום שהוא לוקח תנאי שכר ברור מן הקהל אין פרץ ואין צווחה, שאין אחר שאינו הגון רשאי לפשוט רגלו להתפלל, ואם היה בנדבה הרשות נתונה לכל, ובפרוץ הדבר יעלה מי שאינו הגון לפיכך הוצרכנו לתקן שבימים קדושים באשמורות ור"ה ויוה"כ לא יהא רשות בידם לעלות לדוכן להתפלל אלא ברשות

ועיין בפסקי הרי"ד בגיטין (דף) גבי העוסק בטהרות חבירו דאין נאמן לומר שנטמאו, וקשה הלא בעלמא עד א' נאמן באיסורים, וביאר דשאני פועל ששמירת הטהרות מוטלת עליו ומפני זה נותן לו שכרם שיעשה בטהרה, א"כ כשאומר שלא עשה בטהרה נראה כי משים עצמו רשע שלא עשה פעולתו שהיתה מוטלת עליו לעשותה באמונה, לכן לאביי נאמן רק כשבידו, ולדעת רבא בכל עת שיאמר לו בפעם הראשונה, אבל אה"נ אדם אחר יהיה נאמן, והתוס' כתבו שם לפרש בעניין אחר.

לאור האמור נראה ליישב מה שאמרו רבותינו ז"ל (פסחים י:) לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצוות אפילו שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה. וידוע מה שביאר הגר"ח מוולאז'ין בנפש החיים (פרק ג), שאומרים "לעולם", יורה שא"א לבוא לתכלית הלשמה בלי שיעבוד מתחילה שלא לשמה. והנה כל ימי תמחתי מדוע אי אפשר להגיע מיד בתחילה לתכלית הרצויה לעבוד לשמה. ולאור האמור ניתן להסביר זאת, שההכרח מתחילה לעבוד על מנת לקבל שכר, כדי להתחייב בגדר שכיר וכאמור, ואח"כ מוסיף לעלות בדרגתו לעבוד לשמה, ואינו נפטר מהתחייבותו.

יישוב ג' - מגודל השכר ידע מעלתו וחביבותו

בחי' אילת השחר בפרשתן (פאן ון פסוק י"ט) ביאר שאע"פ שיהושע לא קיבל את המינוי ע"מ לקבל שכר, ומשה רבינו יכל היה לומר ליהושע שהקב"ה צוה שאתה תהיה המנהיג, אלא משה רצה לשכנעו ולעודדו בדברים בכדי שיהושע יסכים לקבל עליו את התפקיד מרצונו ולא בהכרח. ודבריו אינם מובנים, כי סוף סוף אם בשביל השכר נתרצה יהושע לקבל עליו את התפקיד מרצון ולא בהכרח, נמצא שהוא עובד על מנת לקבל שכר. ואדרבה מצינו בחי' ההפלאה בכתובות (יג), שביאר שאע"פ שעם ישראל אמר מתחילה למשה "נעשה ונשמע" בכל זאת הקב"ה כפה עליהם הר כגיגית, מפני שבתחילה אמר להם משה אם תשמעו בקולי והייתם לי סגולה מכל העמים, והיינו על מנת לקבל פרס, ובשעת קבלת התורה אמר להם הקב"ה שצריך לקבל את התורה על מנת שלא לקבל פרס, אפי' בהיותם בארץ אויביהם בגלות, ועל זה כפה עליהם הר כגיגית שתהיה קבלתם שלא על מנת לקבל שכר.

ולפי"ז צריך ליישב שהיתה כוונת משה להראות ליהושע שמעלת פרנסי ישראל גדולה עד למאד וחביבה בעיני הבורא יתברך, והראיה מכך שקצב שכר מרובה לפרנסי ישראל. וכיו"ב הבאתי בחיבורי שיעורי כרם יוסף קידושין (פמ), במה שאמרו שם מצוה בו יותר מבשלוחו, ופירש רש"י דכי עסיק גופו במצוות מקבל שכר טפי, ובלומדי ביש"ק הציע שאלה זו מו"ר הגאון המופלא רבי משה גרוסבוים שליט"א והוא מוטיב לה והוא מפרק לה שאין הפשט ברש"י שמצוה בו יותר מבשלוחו שע"ז שכרו יגדל, אלא כוונתו שמתוך שרואים שהמקיים את המצוה בעצמו שכרו יותר, מפני טורח קיום המצוה, ממילא ידעינן שבוה יש יותר חיוב מצוה, והקב"ה חפץ שיקיים האדם את המצוה בעצמו, יותר משיקיים על ידי שליח.

יישוב ד' - צדיקים שכרם לעבוד ולשרת להשי"ת

עוד נראה ליישב שעיקר השכר המכוון אצל הצדיקים, הוא לעבוד ולשרת את פני מלך מלכי המלכים, לעובדו ולשרתו, לעשות רצונו, ולהתענג מזיו השכינה בגן עדן לשמוע דברי תורה וקדושה מפיו של השי"ת, ושכר זה רצוי וחביב אצל הבורא יתברך, כעבד המשרת פני אדונו חלף שכרו להיות דבוק עוד ועוד במלך לשרתו ולעשות רצונו. וכיו"ב ביאר היר"מ"ה (פ"ג י:) גבי הנותן צדקה על מנת שיחיה בנו, דבישראל הרי זה צדיק גמור, משום שעיקר כוונתו לשם שמים, שיעסקו בניו בתורה ובמצוות, וכן מה שאומר בשביל שאזכה לחיי העולם הבא כוונתו שיוסיף לדעת את

בוראו, אבל באומות העולם כוונתם להנאת הגוף לכן אין זה מעלה. וחזק דבריו הערוך לנר שיוצא בזה האומר לרבו אעבוד אותך באמונה בשביל שתשרני שנים רבות להיות עבדך אין זה מגונה, ואדרבה הרי זה משובח שמראה דביקות לרבו.

וכיו"ב תירץ המהר"ץ חיות מ"ש במסכת סוטה (דף), אמר לו הקב"ה למשה כלום אתה מבקש להכנס לארץ אלא כדי לקבל שכר, מעלה אני עליך כאילו עשיתם, וצ"ע וכי משה רבנו קיים מצוות ע"מ לקבל שכר? וביאר שמה שהתאווה לא"י כדי לקיים מצוות התלויות בה, ומצוות אלו יהיו שכרו, שכלל שהאדם חכם יותר ומבין בגדולת היצור כך תרבה שמחתו שזוכה למלאת רצונו יתברך, וע"מ מ"ש בזה בחיבורי כרם יוסף שם.

והנה מצאתי באבות דרבי נתן (פרק ט): "אנטיגנוס איש סוכו קיבל משמעון הצדיק הוא היה אומר אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס אלא תהיו כעבדים המשמשים את הרב שלא על מנת לקבל פרס ויהי מורא שמים עליכם כדי שיהיה שכרם כפול לעתיד לבא", ומבואר שהדבר מפורש להדיא במה שאמרו גופא שלא לעשות מצוות על מנות לקבל שכר, דמ"מ על מנת שיקבל שכר לחיי בעוה"ב שפיר דמי ולפי מה שנתבאר נראה.

וכן הדבר מפורש ברמב"ם (פ"ט מהל' משנה): "והיו פנויים להתחכם בתורה ולעסוק בה הרבה שתזכו לחיי העוה"ב וייטב לך לעולם שכולו טוב ותאריך ימים לעולם שכולו ארוך, ונמצאתם זוכין לשני עולמות, לחיים טובים בעוה"ב המביאין לחיי העוה"ב. שאם לא יקנה כאן חכמה ומעשים טובים אין לו במה לזכות. ומפני זה התאו כל ישראל נביאיהם וחכמיהם לימות המלך המשיח, כדי שינחו ממלכות הרשעה שאינה מנחת לישראל לעסוק בתורה ובמצוות כהוגן, וימצאו להן מרגוע וירבו בחכמה כדי שיוזכו לחיי העולם הבא". הרי שהוכפל ונשלש בדברי הרמב"ם שתכלית העבודה בעוה"ב כדי שיוזכה האדם לחיי העוה"ב. והרמב"ם בהקדמתו לפירושו המשנה, כתב: ונאמין בכל מה שנעשה שהיא מצוה, שעליה נקוה גמול מאת ה' לפי ששמענו לדברי הנביא, שמצוות עשה לשמוע לדבריו כמו שציונו ה' ע"י משה אליו תשמעו. ומתוך זה צ"ל שמ"ש הרמב"ם בפירושו למשנה בסנהדרין (פ"ג), שדרך השלימות לעשות המצוות שלא ע"מ לקבל שכר כלל, לא בעוה"ב ולא לעוה"ב, היינו דווקא כשכוונת האדם לתענוג עצמו, אבל שפיר דמי אם כוונתו לזכות לחיי העוה"ב לשרת פני ה' ולעשות רצונו ולהתענג מזיו השכינה, או כדי לעשות נחת רוח להשי"ת שרצונו להטיב עם בריותיו כפי שיבואר בסמוך.

יישוב ה' - לעשות נח"ר להשי"ת שחפץ להיטיב עם בריותיו

ע"ל עפמ"ש הגר"ח מוולאז'ין בספרו רוח חיים על אבות (סג), שמאחר עיקר כוונת הבריאה להיטיב לברואיו, העבודה היותר חשובה ומקובלת תהיה ע"מ לקבל פרס כדי שיגיע מזה נחת רוח להשי"ת בהטיבו עם ברואיו חלף עבודתם, ואדרבה זו העבודה המעולה. אבל אם מכין להנאתו, היא עבודה פחותה שהזהירו מזה. והבחינה לזה אם יאמרו לו עבד ע"מ שייטיב לחברך, כי הלא מטובת חברך יבוא ג"כ נחת רוח להשי"ת והוא לא ירצה בזה כי אם שיגיע טוב לו לעצמו, א"כ אין כל רצונו למלאות בזה רצון בוראו יתברך שמו. ובהו ביאר מ"ש רבותינו (סוטה י:) דרש ר' שמלאי מפני מה נתאוה משה רבינו ע"ה להכנס לארץ, וכי לאכול מפריה הוא צריך, אלא כך אמר משה הרבה מצוות נצטוו ישראל ואין מתקיימן אלא בא"י, אמר לו הקב"ה כלום אתה מבקש אלא שכר, ולכאורה יפלא הלא במצותיו חפץ מאוד ולא בשכר מצותיו, ומשה רבינו ע"ה רצה רק המצוות, ומה השיב לו הקב"ה שיתן לו השכר? אמנם כן הוא לפי מדרגתו של משה רבינו ע"ה שמצינו שרצה להפסיד שני

מכון "כרם יוסף"

הביאו ברכה לביתכם!

שם הספר	הנושא
גלילי זהב	דרשות באגדה וחזיון שנשא המחבר בשילוב למעלה מ-100 סיפורים מרתקים ומרטיטים להשיג בכל חנויות הספרים - הפצת "גישור" על כל פרשיות התורה בכרך אחד.
1. "אשכול יוסף" על התורה	יותר מ-1300 עמודים גדושים, בכל פרשה מערכות של קושיות חזקות ותירוצים רבים. ערוך בטוב טעם ודעת נייר כרומו, סימניה, ספר מושקע. עבה וגדוש ערוך בטוב טעם ודעת.
2. "אשכול יוסף" מועדים	ענייני רשבי' וימיון כריזה צבעונית ספר מיוחד, מתאים מאוד למתנה והוקרה. ספר אדיר ומשקע מאד!
3. "אשכול יוסף" הגדש"פ	על כל ההגדה, כל התירוצים והקישוטים, וכן עוד קישוטים חזקות ותירוצים רבים על כל מועדי השנה, דפספאה, שירת הים, ועוד.
5. "שאת יוסף" סכנה ורפואה	ענייני סכנה, רפואה, ופיקוח נפש בהלכה ובאגדה ואודות כל חכמי הש"ס שהבנינו עצמם לסכנה. מרתק ומעניין שובח לב המעיין.
6. "טבעת יוסף" חופה וקידושין	כל ענייני מנהגי חופה וקידושין בהלכה ובאגדה הלכות ומנהגי פירה וריב, שילוב כל טעמי המנהגים, דרשות לשבע ברכות וחונכת הבית ועוד.
7. "מעניני יוסף" ברית מילה	בהלכה ובאגדה, נושאים רבים ומגוונים, בין הנושאים 60 תירוצים מדוע א"ל לא מל עד שנצטווה.
8. "כרם יוסף" מילה	מהורה חדשה עם מסכת מגילה בתחילת הספר יותר מ-1000 עמודים: על כל המסכת, דף דף, הספר היחיד שמקנה את כל מסכת מגילה.
9. "כרם יוסף" בבא קמא	חידושים ע"ס הדף על כל המסכת, דף דף, למעלה מ-1000 עמודים.
10. "כרם יוסף" בבא בתרא	ספר קטן, חידושים ע"ס הדף על כל המסכת.
11. "כרם יוסף" גיטין קידושין	חידושים ע"ס הדף על כל המסכתות.
12. "כרם יוסף" שיעורי כרם יוסף קידושין	סוגיות עיון - מדף ב עד י"ב, ומדף מ"א עד מ"ד שילוב כל הקושיות בסוגיות ותירוצים רבים.
13. "כרם יוסף" סוטה	על כל מסכת סוטה על סדר הדף.
14. "כרם יוסף" חסולא	אול - מקוויים להדפיס בקרוב.
15. "שלהבת יוסף" עה"ת	על כל פרשיות התורה.

לכירורים והזמנות: 054-84-60008/7

להשיג בחנויות הספרים המובחרות

"יוריד הספרים" מלכ"י ישראל 3 מול שטיבלר קמרון | רפה נוף נומת בר אילן | הספריה הספרדית רח' דוד ע"י בנק הדואר | הפצת ספרי קודש ע"י מוסיף | ולדמן בהמ"ד בעלזא | ספרי נור הקודש ע"י שוק מחנה יהודה | יסודי לירי הפצת ספרים בני ברק: הרב שאול שולמן רח' סוקולוב 34 כניסה ב' 0527618640 אוצר הספרים בדיג'יטל | חר"ל: ביגל איין | מאזניים וגשל ועוד

האם ספרא יודע???

- מהלכים איך סיום מסכת מתיר אכילת בשר?
- תירוצים היאך אסף שורר מזמור על חורבן בהמ"ק?
- למה תשב"ר בטלים מת"ת בתשעה באב?
- תירוצים היאך שרתה שכינה על ירימיה בנבואת איכה?
- תירוצים הלא בית ראשון חרב מפני ג' עבירות, ואיך אמרו משום שלא ברכו בתורה תחילה?
- תירוצים מדוע נקרא החורבן דוקא על שם "קמצא"?
- היאך לר' יוחנן ראוי לקבוע אבלות בעשיירי שנשרף רוב היכל, והרי לדעתו אש מדין חייצו?
- איך הקב"ה החריב את בהמ"ק והלא שומר מצוות התורה?
- היאך הקב"ה סתר בהמ"ק לפני בניית בית אחר?
- מדוע המתאבל "זוכה ורואה" בשמחתה ולא "זוכה ויראה"?

ספרא יודע???

הלומד "אשכול יוסף מועדים" יודע!
מתיקנות ועריכות התורה!!

העולמות עוה"ז ועוה"ב כדי לזכות את ישראל שייטיב להם ויבוא נחת רוח להשי"ת, ואצל עובד כזה עיקר העבודה היא ע"מ לקבל פרס. אבל אנו שרחוקים ממדרגה גבוהה זו, המובחר לעבוד שלא ע"מ לקבל פרס. וראה מה שהבאתי בזה בתירוץ הקודם מדברי הרמב"ם.

יישוב ו' - מצוה שמביא עצמו לידי חיוב

הנה יש לחקור האם יהושע יכול היה לסרב לקבל עליו תפקיד הנהגת כלל ישראל, ומה שלא סירב לפי שלא משה ידו מתוך ידו של משה רבו, והיה תלמיד נאמן וסר למשמעתו, ולכן לא פקפק בדבריו. ולפי"ז לק"מ איך לקחו משה בדברים ליהושע והודיעו מתן שכר פרנסי ישראל לעוה"ב, וכמ"ש המהרש"א (פס"ט ז). שדוקא מצוה שנתחייב בה אין לקיימה ע"מ לקבל שכר, אבל מצוה שהאדם מביא על עצמו לידי חיוב מותר לקיימה ע"מ לקבל שכר, ועפ"ז תירץ שכוין שמשה רבינו לא היה מחוייב להכנס לא"י לכן ביקש להביא עצמו לידי חיוב ולקבל שכר על מצוות התלויות בה וכו"ל. וע"פ יסוד זה תירץ בקובץ הבאר (נילוניא חפ"ז כ"א עמ' ז) ב"ש (נדרים כח. עיוניין כח). שרבי זירא כשנחלש בלימודו ישב פתח בהמ"ד כדי לקום מפני רבנו והוצאים ויקבל שכר, וכן אמרו בירושלמי (פסחים פ"ג ה"א) בחזקה ב"ר מן שאחרי שנתייגע בלימודו ורצה לנוח מעט, ישב בפתח בהמ"ד כדי לקום מפני הזקנים, ויש שדקדקו יסוד זה מדברי הרמב"ן בספרו האמונה והבטחון, (פ"א ד"ה ושי העניינים).

אולם הרמב"ן וכן הוא במושב זקנים, ביארו מה שנאמר (כ"ז ז') "והעמדת אותו לפני אלעזר הכהן ולפני כל העדה וציוותה אותו לעיניהם" שפשוטו של מקרא מלמד שימנהו במעמד ישראל להיות נגיד עליהם, כלשון הכתוב (ש"א י"ג ב') "וציווהו ה' לנגיד על עמו", וכן (ד"ס פ"א ז') "למן היום אשר צויתי שופטים על עמי ישראל", ומלשון זה נראה שיהושע נצטווה להיות מנהיגם של ישראל ולא היה בידו לסרב. ועיין למהרש"ם ז"ל בספרו משפט שלום (קונטרס תיקון עולם ח"ט ס"י ל"ב), שנשאל אודות מי שרוצים למנותו גבאי צדקה אם יכולין לכופו מדינא, והשיב: מצאתי בשו"ת אבן השכם (פ"י ז') שכתב שהן אמת שאין יכולים לכופו, אבל מ"מ דומה הוא למ"ש בברכות (נ"ה). שמי שנותנין לו ס"ת לקרות ואינו קורא ח"ו מתקצרים ימיו, דכתיב (דברים ז') "כי הוא חייד ואורך ימיו", אולם אם ע"י מינוי זה יתבטל מלימודו רשאי לסרב, שהרי ודאי שהלימוד עצמו גורם חיים. ובשו"ת ציץ אליעזר (תק"ח י"ח ס"י פ"ב) השיג עליו דיש לחלק במי שקראוהו לעלות לתורה שבה נאמר במפורש "כי הוא חייד ואורך ימיו", עש"ב. ובב"י (יו"ד נ"ה) וד"מ (ס"ט ס"י ר"ז ס"ק) הביאו מהמרדכי (פ"ג ס"י תפ"ח), אדם שהציבור חפצים למנותו גבאי צדקה, יש לו לקבל על עצמו, כדאמרין בירושלמי (פס"ק פתח דפס"ה י"ו) רבי יוסי עלה לכפרין ביקש למנות פרנסים גבאי צדקה ולא קיבלו עליהם, עמד ודרש לפניהם: בן בבי ממונה על הפקיע (שקלס פ"ה מ"ה), ומה זה שנתמנה על הפתילות וזה להתמנות מגדולי הדור אתם שנתמניתם על עסקי נפשות לא כל שכן, רבי חגי כאשר היה מעמיד גבאי צדקה היה מלמד אותם תורה לומר כל שררה מתוכה ניתנה שנא' (משל ח' ט') "בי מלכים ימלוכו". ועכ"פ לכא' אין מדברי המרדכי הכרח שיש חיוב לקבל עליו את התפקיד, אלא שראוי הדבר, ואדרבה ראיה לדבר ממה שסירבו לרבי יוסי ולא יכול היה להכריחו, ולכא' משה רבינו יזכיר שמתחילה סירב לקבל עליו תפקיד הנהגת ישראל.

יישובים נוספים: א. שכר לדורות הבאים, ב. לאחר זמן, ג. להשלים תיקון נפשו

והנה מצינו במפרשים עוד אופנים שבהם ניתן לקיים מצוות ע"מ לקבל שכר, ושמה על פי דבריהם יש ליישב גם קושיא זו, דהנה בחי' עיון יעקב (פס"ט ז'). מתרץ שמושה רבינו ביקש להרבות שכרו במה שיכנס לא"י כדי לזכות לדורות הבאים, שבוה אין חסרון של עושה מצוות על מנת לקבל פרס, וביאר בזה מה שהבטיחו הקב"ה ואת עצומים יחלק שלל".

ומדברי הרמב"ן בספרו האמונה והבטחון (פ"א ד"ה ושי העניינים) קצת משמע שאין לקיים מצוות דוקא כשעושה כן על מנת לקבל שכר מיד, ולפי"ז מיושב ג"כ גבי משה שרצה לזכות לנחול אח"כ חיי עוה"ב, וכמו"כ י"ל בנידוד.

ובספר שם משמואל (כ"י ת"ס, חפ"ה) מתרץ בשם המהר"ח שמושה רבינו ע"ה ידע שרמ"ח אברי הנפש אינם נשלמים אלא ברמ"ח מצוות עשה, לכך נתאוה לקיים את כולם כדי להשלים את רמ"ח איברי נפשו ולא בשביל שכר בעלמא, וכתב מרן החיד"א (פס"ה עייני, כסויין) שמי שאינו מקיים כל תרי"ג המצוות ששייך בהם צריך לשוב ולבוא בגלגול כדי לתקנם ולקיימם. וכמו"כ י"ל בנידוד"ד שיש מצוות הרבה שיוכל יהושע לקיימם רק ובהידור דוקא ע"י שיוכה להיות מנהיגם של ישראל.

(מתוך הספר אשכול יוסף עה"ת חלק ב' - כת"י)

לשליחת מכתבים למערכת:

eshkolyoseff@gmail.com

מעמד אדיר במסגרת השיעור השבועי בבהמ"ד "בית שלמה" בירושלים עם סיפור מרטיט ממרן הגר"ד לנדו שליט"א

מעמד אדיר וכביר של סיום הש"ס במסגרת שיעורו השבועי של הגאון רבי יוסף חי סימן טוב שליט"א מחבר סדרת הספרים "אשכול יוסף" עה"ת וסדרת "כרם יוסף" על הש"ס, בבהמ"ד "בית שלמה" ברחוב אלפנדי בירושלים בכל יום שלישי בשעה 20:00 המתקיים כבר 18 שנה ומעובר בשידור חי בקול הלשון ובקו השיעורים של הרב שמספרו: 073-371-8053

במסגרת השיעור השבועי מתבל הרב את שיעורו בדברי אגדה וחזיון, פלפול ומוסר, הלכה ופרשת שבוע, עד נבכי הסוגיות הפרוסים ברחבי הש"ס אותם מגיש הרב בשפה ברורה ונעימה בשיעוריו המרתקים, בשפתו הקולחת, בבהירות ופשטות לצד למדנות ועמקות.

ועכשיו במסגרת השיעור השבועי זכינו ליום הגדול והנשגב של סיום הש"ס בו העתיר הרב ברכות ותשבחות מעומק הלב על כל המשתתפים ועל כל ידידי ותומכיו ישיבת "כרם יוסף" העומדים לימין הרב יוסף חי סימן טוב בהחזקת ושגשוג ישיבת "כרם יוסף" בגבעת זאב אגן האילות ובהוצאת חיבוריו הכבירים אשר נתקבלו באהבה וחיבה בארץ ובתפוצות, ואליהם רבים בכל העולם קבעו בהם לימודם, ובמקומות רבים נמסרים שיעורים מתוך ספריו שלא זזים משולחם של גדולי ומרביצי התורה בדורנו.

במהלך סיום הש"ס כאשר הגיע הגר"ח סימן טוב ליהי רצון שאחר סיום הש"ס באמירת ונהיה אנחנו וצאצאנו לומדי תורתך לשמה... רגש את הנוכחים בסיפורו המרטיט אותו העיד ששמע מכלי ראשון ממופקא באחד הת"ת החשובים בירושלים, שהוא ג"כ ממשתתפי השיעור הקבוע והיה נוכח במעמד:

כרעם ביום בהיר אבא של אחד התלמידים קיבל טלפון מהול מהמפקא. לאב זה יש שני בנים תאומים הלומדים בת"ת בירושלים. בשיחה זו הודיע המפקא לאב נחרצות כי בנו התאום לא יוכל להמשיך בת"ת!

אמנם אחיו עושה חיל בלימודים והוא משקיע ומצטיין בלימודים ובדרך ארץ, אבל האח התאום לא יוכל בשום אופן להמשיך בלימודיו בת"ת! הוא אינו לומד מאומה, רק משתולל ומפריע לכל החברים ללמוד ולרבוים ללמוד, בשיגעונותיו הוא הופך את כל הת"ת המוציא את כל הרבנים משלוותם. תחנוני האב לא הועילו, והמפקא הודיעו בצורה שאינה משתמעת לשני פנים: הגיעו מים עד נפש! האב ביקש וקיבל אורכה של שבועיים כדי למצוא מוסד חילופי שיקלוט את בנו.

בינתיים עלה האב למעונו של מרן הגאון רבי דוד לנדו שליט"א בבני ברק לבקש את ברכתו ועזרתו במציאת מוסד חילופי... ראש הישיבה קימט את מצחו והחל לשקוע בשרעפיו ואז פנה אל האב: מדוע למצוא מקום חילופי ולא לפעול בשתדלנות שהבן ימשיך ויצליח במוסד הנוכחי? אין סיכוי אמר האב!

אז מרן הגר"ד לנדו פנה אל האב ושאל מתי הוא אומר בכל בוקר ברכות התורה, האב השיב: על אם הדרך בדרכי לבית הכנסת. ר' דוב לנדו אמר לו: מהיום אתה אומר ברכות התורה ביישוב הדעת, במקומך בבית הכנסת או בביתך בהתלהבות ובכוונה גדולה, ואז באומך "ונהיה אנחנו וצאצאנו לומדי תורתך לשמה", תכוון על הבן שלך שיצליח בלימודים ויעלה מעלה מעלה לגאון ולתפארת, ואתה תראה פלאות! מאותו היום האבא התחיל לומר ברכות התורה מתוך השתפכות הנפש ובכוונה גדולה, כאשר אמות הסיפים נעים מקול האב ודמעות האמא בהדלקת נרות שבת בוקעות עד לב השמים.

עברו שבועיים ושלוש והאבא שליבו פועם בחוזקה לא מקבל טלפון מהחידר בו לומד בנו, הוא חשש לעורר בעיות ולא פנה לשוחח עם המפקא. לאחר חודשיים הוזמן האב כמו כל הורי התלמידים לאסיפת הורים אשר בו הופתע כאשר המלמד בישרו שבנו השובב כבר עבר ממומן את כל התלמידים בלימודים בכישורים ובדרך ארץ, לרבות גם את אחיו המצטיין אותו עקף בהישגיו הנפלאים. הרב סיים וביקש: מעכשיו תתחיל להתפלל על הבן המצטיין שלך...

לאחר סיפורו המרטיט של הגר"ח סימן טוב פנה אל הקהל ואמר מכאן כל אחד ילמד כמה צריך לכוון על ילדיו ולכוין גם על הצאצאים שיהיו גם בעוד 100 שנה... ואז נעמדו כולם ואמרו יחד את בקשת והערב נא שאומרים בסיום מסכת.

במהלך המעמד נשא בדברים חוצבי להבות אש הגר"צ המקובל רבי יצחק בצרי שליט"א בו הלהיב את המשתתפים כאשר סיפר על אביו הגאון הצדיק רבי דוד בצרי שליט"א שבסעודה שערך לרגל מלאת לו שמונים שנה הודה להש"ת על שמונים שנה שחלפו מבלי לעבור על לאו או מצוה עשה, ואפילו ביטול אחת ממצוות דרבנן, גדול היה המעמד לכבודה של תורה. המעמד נעלל בשיירה וזימרה ובסעודת מצוה כידי המלך.

עץ זיתים למוחזיקים בה ותומכיה מאושר

י"ל לזכות ידידנו האוהבים היקרים והנעזרים אוהבי התורה ולמודיה להגדיל תורה ולהאדירה פטרונו העלון "אשכול יוסף" מרגעון ניסים הי"ד ומרגעון ניסים הי"ד אורח ימים עושר וכבוד בריאות איתנה ונחלה מעליא ועושר שמונות בכלל הברכות יבורך ידידנו היקר והנכבד שלומי ניסים הי"ד מוקדש ומונח לע"ז אורחיהם היקרים: סאלם אליה בן מסעודה ז"ל, נוריה בן גורציה ע"ה לע"ז ניסים בן נוריה ז"ל, ניסים מועלם בן סלימה ז"ל, ולע"ז מיכאל בן נחמה ז"ל, ולע"ז נח בן רחל ז"ל, ת. נ. צ. ה. ה.

שלמעו ותזוי נפשיכם

להאזנה לשיעוריו המרתקים של הרב יוסף זוי סימן טוב שליט"א מוזבר סדרת הספרים "כרם יוסף" וסדרת "אשכול יוסף" עה"ת והמועדים לקבלת ציתותוק והאזנה בשידור זוי זויזי והקש' #